

**KADIN ÇİFTÇİLER TARIMSAL YENİLİKLERLE BULUŞUYOR
2017 YILI PROJE BAŞVURU FORMU**

Başvuru Sahibinin Adı: Antalya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
Projenin Adı: Kadın Çiftçilerimizle Lavanta Kokulu Antalya
Projede İşbirliği Yapılacak Enstitü Müdürlüğü: Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Süresi (Başlama-Bitiş) : 2017-2019
Bölüm 1. PROJE
1.1.Projenin Amacı ve Gerekçesi: <p>Dünya pazarlarında tıbbi ve aromatik bitkilere olan talep her geçen gün giderek artmaktadır. İlimiz farklı iklim ve ekolojik koşullara sahip olup, florasında çok sayıda bitki türü ve çeşitliliği içermektedir. Bu sebeple İlimiz doğadan toplanan ve kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkiler açısından büyük bir ekonomik potansiyele sahiptir. Bazı türlerde doğadan toplama ekonomik olabilir, ancak doğadan toplanan bitkilerde kaliteli ve standart ürün elde etmek zordur. Doğadan toplanan bitkilerde kalitenin her zaman istenen düzeyde olmaması, toplama sonrası işleme, depolama ve nakliye koşullarının yeterince karşılanamaması gibi sebeplerle tıbbi ve aromatik bitkilerin tarımının yaygınlaştırılması gerekmektedir.</p> <p>Ayrıca İlimizde kuru tarım alanlarında ağırlıklı olarak hububat yetiştiriciliği yapılmaktadır. Bu ürünlerden elde edilen birim alan gelirleri düşük olduğu için çiftçilerimiz alternatif ürün arayışı içerisine girmektedir. Doğal ve biyolojik kaynakların korunması ve kırsal kalkınmanın sağlanması amacıyla, İlimizde tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimlerinin artırılması, ürünlerin çeşitlendirilmesi, kalitenin iyileştirilmesi ve üretimde kadın çiftçilerimize de yer verilmesi gerekmektedir. Bu proje ile ekonomik değeri yüksek lavanta yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.</p> <p>Tarım sektöründe kırsal alanda girişimci ve üretici olarak rol alacak kadınlarımızı uygun yayım yöntemleri ile eğitmek, yeni teknik ve teknolojileri kullanma kabiliyetini onlara kazandırmak, yaşadıkları ortamda lavanta yetiştiriciliğinde gönüllü uygulayıcılar haline getirmek, yeniliklere açık, üretimin içinde yaşayan çiftçilerden oluşan bir yayım alt yapısı oluşturmak, yenilikçi-modern ve uygulanabilir projelerin hayata geçirilmesinde etkinliklerini artırarak, tarımda kadın girişimciliğini en üst seviyeye ulaştırmak hedeflenmektedir. Bu proje sonucunda; kadın üreticiler tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği ile ilgili öğrenmiş oldukları bilgi ve becerileri diğer çiftçilere aktararak üretimin yaygınlaştırılmasına ve piyasanın talep ettiği kalite ve standartta ürün elde edilmesine aracı olacaklardır.</p>
1.2.Proje ile İlgili Teknik Bilgiler
1.2.1.Üretim Konusu : İlimizde kadın çiftçilerle lavanta yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması
1.2.2.Üretim Teknikleri: Lavanta üretimi ve çoğaltılması generatif ve vejetatif olarak iki yolla yapılır .Bazı lavanta türleri sadece generatif olarak tohumlarıyla, bazı türler ise vejetatif olarak sürgün çelikleriyle ,bazı tür ve çeşitleri ise her iki yolla da çoğaltılabilmektedir. Lavanta çeşitlerinin çoğu fertil olup, tohumlarıyla generatif olarak çoğaltılabilir, ancak

dormansi göstermeleri sebebiyle çimlenme oranları çok düşüktür. Lavanta tohumlarının çok küçük olması ve çıkışta yabancı ot kontrolünün zor olması sebebiyle fideleme yöntemiyle üretimi avantajlı hale getirmektedir. Fideleme yönteminde tohumlar fide yastıklara ekilir. Elde edilen fideler tüplenir ve araziye aktarılır.

1.2.3.Üretim Yeri/Alanı ile İlgili Bilgiler:

Antalya İli Elmalı İlçesi / 4 dekar, Korkuteli İlçesi /4dekar

1.3. Literatür Özeti: Lavanta bitkisi, 1 m'ye kadar boylanabilen, yarı çalimsı, çok yıllık bir bitkidir. Lavanta bitkisinin ekonomik olarak kullanılan kısmı çiçekleridir. Bitkinin çiçek ve çiçek saplarından elde edilen uçucu yağ, dünyada ticareti en fazla yapılan 15 uçucu yağdan birisidir.

Lavanta, toprak yönünden seçici olmayan bir bitkidir. Kireççe zengin, süzek ve pH'sı 5.8-8.3 olan, kuru ve kalkerli topraklarda çok iyi gelişme göstermektedir. Kurağa, sıcağa ve soğuğa oldukça dayanıklıdır. Ancak kışı çok sert geçen bölgelerde bazen soğuk zararı görülmektedir.

Çok yıllık bir bitki olması nedeniyle bitkiler araziye aktarılmadan önce derin sürüm yapılmalıdır. Tohum ekimi ya da fide dikiminden önce derin işlenmiş toprak diskaro ve tırmık ile düzeltilmelidir. Tohumlar direk araziye ekilecekse tohum yatağının son derece iyi hazırlanması gerekir. Fide dikimi uygun toprak ve iklim koşulları oluştuktan sonra (bölgelere göre mart başı- mayıs sonu arası) yapılır. Fide dikiminden sonra mutlaka can suyu verilmelidir. Lavanta yetiştiriciliğinde 120*50 cm ,150*50 cm sıra arası ve sıra üzeri mesafeler yetiştiricilik için uygundur.

Fide dikimi yapıldıktan sonra bitkinin toprakla olan ilişkisini kuvvetlendirmek amacıyla belirli aralıklarla 3-4 defa sulama yapılmalıdır. İleriki yıllarda lavanta bitkisi susuz koşullarda yetiştirilebilirse de sulama yapılması dekara çiçek verimini artırır. Lavanta tarlalarında 2-3 yılda bir ahır gübresi ile yapılacak gübreleme, toprak şartlarını iyileştirmeye yardımcı olacağı için son derece önemlidir. Bunu dışında dekara yılda 8-10 kg N ve 3-5 kg P2O5 verilmesi yeterlidir. Ancak gübreleme toprak analizi sonuçlarına göre yapılmalıdır. İlk iki yıllık süreçte yabancı ot kontrolü amacıyla yapılacak çapalama işlemi dışında önemli bir bakım işlemi yoktur. Ancak bu iki yıllık süreçte yabancı ot kontrolünün titizlikle yapılması bitki gelişimini olumlu yönde etkileyecektir. İleriki yıllarda bitkinin allelopatik özelliğinden dolayı yabancı otlar baskı altına alınacağı için neredeyse mücadeleye gerek kalmayacaktır. Lavantanın üretimini engelleyecek önemli bir hastalık ve zararlısı yoktur. Yalnız bazı yıllarda bitkinin kök kısımlarına şapkalı mantar ve beyaz kök çürüklüğü, toprak üstü kısımlarına ise Septoria lavandulae ve Ophiobolus brachyascus gibi hastalık etmenleri zarar vermektedir.

Lavanta, tür ve çeşitlere, iklim ve toprak koşullarına, rakım ve yöneye göre değişmekle birlikte Temmuz ayı içerisinde tam çiçeklenme devresine ulaşır ve bu dönemde hasat edilir. Bitkinin hasadında testereli ot bıçağı kullanılmaktadır. Son yıllarda benzinli çit biçme makineleri ile de hasat yapılmaktadır. Makineli hasat iş gücü ve zaman tasarrufu sağlamaktadır. Hasat edilen çiçekler ya doğrudan uçucu yağ eldesi için işlemeye alınır ya da gölge bir ortamda kızışma oluşmayacak bir kalınlıkta serilerek kurumaya bırakılır. Kurutulmuş saplı lavanta çiçekleri elle veya farklı yöntemlerle saplarından ayrılır. Çiftçi koşullarında kurutma işlemi açık araziye serme şeklinde yapıldığı için uçucu yağ veriminde bir miktar kayıp yaşanmaktadır. Lavantadan genellikle su veya buhar distilasyonu yöntemiyle

uçucu yağ elde edilmektedir. Uçucu yağ randımanı sapsız kuru çiçeklerde çeşitlere göre değişmekle birlikte % 3-9 arasında değişmektedir. Dekara 1000-1200 kg yağ ürün elde edilip, bunun 1/5' i kuru çiçek verimini oluşturmaktadır. Ortalama kuru çiçek verimi 200 kg/dekardır.

Pazarlama: Elde edilecek ürün Isparta ilinde faaliyet gösteren işleme tesislerinde değerlendirilecektir.

2015 Yılı Yağ ürün satış fiyatı:1,5 TL - Kuru çiçek satış fiyatı ise 10-12 TL' dir.

1.4. Projede İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Sağladığı Katkılar

1- Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü –Lavanta yetiştiriciliği konusunda teknik danışmanlık hizmeti, çiftçi eğitime yönelik toplantılar, demonstrasyon uygulamalarında teknik destek sağlamak ve uygulamalarda işbirliği yapmak.

2-Milli Eğitim Müdürlüğü – Eğitime katılan kursiyerlere sertifika düzenlenmesi.

3- İŞKUR – Eğitime katılacak kursiyerlere belirlenen miktarda 2017 yılında düzenlenecek kurs günü için zaruri ödemenin yapılması ve eğitimlere katılan kursiyerler için “5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu” gereği ödenmesi gereken sigorta primi, iş kazası ve meslek hastalığı sigorta prim giderlerini karşılayacaktır.

1.5.Proje Faaliyetleri

1.5.1 Proje Faaliyet Planı ve Süre

EK.1 Proje Faaliyet Planı (Aylara Göre)

No	Faaliyetin Adı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Uygulamayı Yapacak Birim (Enstitü/İl Müdürlüğü)
1	Faaliyet 1: Projede Görev Alacak Eğitici ve Yayımcıların Belirlenmesi													GTHB Antalya İl Müdürlüğü BATEM
2	Faaliyet 2: Kadın Çiftçilerin Belirlenmesi													GTHB Antalya İl Müdürlüğü BATEM
3	Faaliyet 3: Kadın Çiftçilerin Eğitimi													GTHB Antalya İl Müdürlüğü BATEM Milli Eğitim Müdürlüğü İŞKUR
4	Faaliyet 4: Demonstrasyon Yapılacak Üreticilerin Belirlenmesi													GTHB Antalya İl Müdürlüğü BATEM
5	Faaliyet 5: Üretim Materyali Temini													GTHB Antalya İl Müdürlüğü BATEM
6	Faaliyet 6: Toprak Hazırlığı													GTHB Antalya İl Müdürlüğü BATEM
7	Faaliyet 7: Fidelerin Tarlaya Dikimi													GTHB Antalya İl Müdürlüğü BATEM

1.5.2. Proje Faaliyetleri İçin alışma Takvimi

EK.2 Proje Faaliyetleri İçin alışma Takvimi

Planlanan Faaliyet Adı	Planlanan Faaliyet Sayısı	Planlanan Katılımcı/Yayın Sayısı	Planlanan Faaliyetin Yapılacağı Ay	Planlanan Faaliyetin Yapılacağı Yer
Demonstrasyon	4	50	Mayıs	Elmalı Korkuteli
Tarla Günü	2	200	Ağustos	Elmalı Korkuteli
Çiftçi Toplantısı	4	120	řubat-Mart	Elmalı Korkuteli
Çiftçi Kursları				
Çiftçi İnceleme Gezisi	1	50	Ağustos	Isparta
Panel				
Konferans				
Sergi-Fuar				
Hizmet İçi Eğitim				
Basılı Yayın		Liflet (200 adet)		
Görüntülü Yayın				
Diğer				

Bölüm 2. BÜTÇE

2.1. Proje İçin Talep Edilen Toplam Bütçesi

Harcama Kalemi				Faaliyetin Adı (Ödenekle Yapılacak İş Ve İşlemler Alınacak Hammadde, Malzeme, Yurtiçi Görev Yolluğu vb.)	Yıllara Göre Ödenek Miktarı (TL)						
Kurumsal	Fonksiyonel	Finansal	Ekonomik		1.Yıl 2017		2.Yıl 2018		3.Yıl 2019		
1	2	3	4		İl Müd.	Ens.	İl Müd.	Ens.	İl Müd.	Ens.	
06	2	1	01	Proje Giderleri	Fide Bedeli (10.800 adet)	8.100					
				Toprak Analizi (4 Adet)	400						
				Bitki Kalite ve Standart Analizi (12 Adet)	820		900		950		
06	1	6	90	Diğer Yayın Alımları ve Yapımı (liflet v.b.)	200		300		400		
06	2	9	01	Diğer Alımlar (kırtasiye alımı)	200		300		400		
06	9	2	01	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	1.000		1.500		2.000		
06	6	4	02	Akaryakıt ve Yağ Alımları	2.000		2.500		3.000		
				YILLAR TOPLAMI	12.720		5.500		6.750		

	TALEP EDİLEN TOPLAM BÜTÇE				24.970
2.2. 2017 Yılında Talep Edilen Ayrıntılı Bütçe					
Ödeneklerin Kullanım Şekli (Detaylı Açıklama)	Harcama Kalemleri				Toplam Bütçe (TL)
	06.1 Diğer Yayın Alımları ve Yapımı (liflet v.b.)	06.2 Müşavirlik Giderleri	06.6 Akaryakıt ve Yağ Alımları	06.9 Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	
Fide Bedeli (10.800 adet)		8.100			8.100
Toprak Analizi (4 adet)		400			400
Bitki Kalite ve Standart Analizi (4 Adet)		820			820
Diğer Alımlar (Kırtasiye Alımı)		200			200
Yurtiçi Geçici Görev Yollukları				1.000	1.000
Diğer Yayın Alımları ve Yapımı (liflet v.b.)	200				200
Akaryakıt ve Yağ Alımları			2.000		2.000

TOPLAM	12.720
---------------	---------------

Bölüm 3. SONUÇ VE ÇIKTILAR

3.1. Hedef Kitle Üzerinde Beklenen Sonuçlar

- 1- Proje genelinde üretilen lavantadan elde edilecek gelir, gerek aile gerekse il ekonomisine büyük katkı sağlayacağı gibi, kırsal kesimde kadın üreticilerimize yeni istihdam alanları oluşturulacaktır.
- 2- Lavanta tıbbi ve aromatik bitkiler içerisinde ticareti en fazla olan ve uçucu yağ elde edilen bitkilerden olup, bu proje ile uçucu yağ üretimine katkıda bulunulacaktır.
- 3-Bu proje ile lavanta üretim alanları artırılarak yan sanayi kollarının (eczacılık, parfüm, kozmetik) gelişmesi sağlanacaktır.
- 4-Kadın işgücü değerlendirilerek üretime yönlendirilecektir.
- 5-Üreticilerin geliri yükseltilerek kırsal alanlardaki göç önlenecektir.

3.1.1 Çarpan Etkileri

- 1- Yöredeki arıcılara erken ilkbaharda bol nektar sağlaması sebebiyle bal üretiminin artmasına katkıda bulunulacaktır.
- 2-Örnek kadın çiftçilerimizin ürettikleri ürünlerle iç ve dış pazarın talep ettiği kalite ve standartta ürünler yetiştirilerek yörenin ürün desenine yeni bitkiler kazandırılacaktır.
- 3-Proje süresince düzenlenecek çiftçi toplantıları, tarla günü ile kamuoyunda bir farkındalık oluşturulacak ve bu uygulama sonuçları ile ekim alanlarında önemli bir artış sağlanacaktır.
- 4-Atıl durumda bulunan tarım alanlarının değerlendirilmesi sağlanacaktır.
- 5-Meyilli alanlarda torak erozyonu önlenecektir.

3.1.2 Model Olabilirliği ve Sürdürülebilirliği

- 1- Önder kadın üreticilerin bilgi ve tecrübeleri ile sonraki üretim sezonlarında yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ile İlimizde lavanta üretiminin artması sağlanacaktır.
- 2- Kadın üreticiler bu proje ile, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği konusunda teknik bilgi ve becerilerini arttırarak iç ve dış piyasanın talep ettiği kalite ve standartta ürün elde edilmesine aracı olacaklardır.

3.1.3. Projenin Etkisinin İzlenmesi İçin Yapılacaklar

Proje süresince ve proje tamamlandıktan sonra, demonstrasyon kurulan sahada İl ve İlçe Müdürlüğü teknik personellerince yapılacak gözlem, raporlama ve düzenlenecek olan anketlerle projenin etkileri değerlendirilecektir.

Bölüm 4. Proje Onayı

	Düzenleyen	Kontrol Eden	Onaylayan
İl Müdürlüğü	<p>Figen KIYMAZASLAN Zir. Yük. Müh.</p> <p>Emsal ERDOĞAN Zir. Müh.</p> <p>Mustafa DURAN Zir. Tek</p>	<p>Mehmet ŞEN Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü</p> <p>Derya BİLGİN Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürü</p>	<p>Ahmet DALLI İl Müdürü</p>
Enstitü Müdürlüğü			<p>Abdullah ÜNLÜ Enstitü Müdürü</p>